

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 125/2017-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. novembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Lalička vo veci sťažnosti obchodnej spoločnosti SLOVKLIMA DEIMOS, s. r. o., P. Pázmaňa 49/3, Šaľa, zastúpenej obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária TIMAR & partners, s. r. o., Štúrova 42, Šaľa, v mene ktorej koná advokátka Mgr. Eva Timár Myjavcová, pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici a jeho opatrením v konaní vedenom pod sp. zn. 41 Cob 347/2015 z 11. novembra 2015 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti SLOVKLIMA DEIMOS, s. r. o., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici a jeho opatrením v konaní vedenom pod sp. zn. 41 Cob 347/2015 z 11. novembra 2015 p o r u š e n é b o l i .

2. Krajskému súdu v Banskej Bystrici p r i k a z u j e , aby o podanom odvolaní obchodnej spoločnosti SLOVKLIMA DEIMOS, s. r. o., proti rozhodnutiu Okresného súdu Zvolen zo 14. augusta 2015 konal a rozhodol.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici j e p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti SLOVKLIMA DEIMOS, s. r. o., trovy právneho zastúpenia v sume 175,56 € (slovom stosedemdesiatpäť eur a päťdesiatšesť centov) na účet jej právneho zástupcu Advokátskej kancelárie TIMAR & partners, s. r. o., Štúrova 42, Šaľa, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti obchodnej spoločnosti SLOVKLIMA DEIMOS, s. r. o., vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 125/2017-21 zo 8. marca 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti SLOVKLIMA DEIMOS, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) a jeho opatrením v konaní vedenom pod sp. zn. 41 Cob 347/2015 z 11. novembra 2015 (ďalej len „opatrenie“).

2. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, že v postavení navrhovateľky podala odvolanie proti druhému výroku uznesenia Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6 Cb/11/2014-107 z 21. júla 2015, ktorým okresný súd v prvom výroku konštatoval zastavenie konania priamo zo zákona na základe schválenia reštrukturalizačného plánu žalovaného [§ 156 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“)] a v druhom výroku (odvolaním napadnutom) rozhodol, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania s poukazom na § 146 ods. 1 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom do 30. júna 2016 (ďalej aj „OSP“).

3. Okresný súd v podaní z 25. januára 2016 sťažovateľke oznámil, že spis bol vrátený krajským súdom bez rozhodnutia o odvolaní sťažovateľky, pretože podľa názoru odvolacieho súdu nie je dôvod rozhodovať o odvolaní, ak bolo konanie na súde prvého stupňa *ex lege* zastavené. Pohľadávka z titulu trov konania mala byť sťažovateľkou prihlásená do reštrukturalizačného konania postupom podľa § 120 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

4. Sťažovateľka je toho názoru, že nárok na náhradu trov konania je samostatným procesným nárokom strany sporu, ktorý vzniká až ukončením konania a súčasne o ňom musí byť rozhodnuté výlučne súdom. Tento nárok v čase povolenia reštrukturalizácie v lehote na prihlásenie pohľadávok ešte ani neexistuje. V opačnom prípade by správca rozhodoval o procesnom nároku, ktorý ani nemôže relevantne posúdiť, ak by takéto posúdenie bolo predmetom prieskumu prihlášky zvereného správcovi podľa § 124 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

5. Krajský súd vo svojom opatrení uviedol, že okresný súd nemal vydávať uznesenie o zastavení konania, keďže samotné konanie bolo zastavené *ex lege* s poukazom na § 156 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. S uvedeným sťažovateľka súhlasí, avšak za spornú považuje skutočnosť, že tento svoj právny názor krajský súd aplikuje aj na rozhodnutie

o náhrade trov konania. Sťažovateľka je presvedčená o tom, že bez kvalifikovaného rozhodnutia príslušného súdu nemôže existovať pohľadávka na náhradu trov konania.

6. Rozhodnutie o trovách konania preto súd musí vydať aj potom, čo bolo konanie *ex lege* zastavené. Príslušný súd tak rozhodne o samostatnom procesnom nároku účastníka konania, ktorý je na to ako jediný orgán oprávnený v súlade s § 7 ods. 1 OSP. Pretože sa krajský súd odmietol zaoberať jej odvolaním a meritórne o ňom nerozhodol, odňal tak sťažovateľke základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a došlo tiež k porušeniu základného práva sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

7. Sťažovateľka na základe skutočností uvedených v sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd vo veci rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy postupom krajského súdu v predmetnom konaní, zruší opatrenie krajského súdu z 11. novembra 2015 a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a prizná jej náhradu trov právneho zastúpenia na účet jej právneho zástupcu.

8. Krajský súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr 1151/16 z 18. októbra 2016. Vo vyjadrení krajského súdu doručenom ústavnému súdu 24. októbra 2016 sa okrem iného uvádza:

„Jedným z procesných účinkov povolenia reštrukturalizácie podľa § 118 zák. č. 7/2005 Z. z. je prerušenie všetkých konaní, v ktorých sa proti dlžníkovi (ktorému súd povolil reštrukturalizáciu) uplatňujú v súdnom konaní také nároky, ktoré sa musia uplatniť prihláškou podľa § 120 ods. 1 ZKR. Ide o tie konania, v ktorých subjekt, ktorému bola povolená reštrukturalizácia je v právnej pozícii žalovaného. Tieto konania sa prerušujú ex lege, a preto súd o prerušení konania nerozhoduje. Pokiaľ je následne v reštrukturalizačnom konaní potvrdený reštrukturalizačný plán rozhodnutím súdu, zverejnením uznesenia o potvrdení plánu v Obchodnom vestníku sa všetky prerušené konania ex lege zastavujú (§ 156 ZKR). Konanie, ktoré je už zastavené, nemôže súd

opakovane zastavovať uznesením, pretože vydáva (a teda koná) rozhodnutie v konaní, ktoré už de iure neexistuje. K prerušeniu konania a následne k jeho zastaveniu dochádza z toho dôvodu, že začalo iné osobitné konanie s univerzálnymi účinkami voči všetkým veriteľom, ktoré nahradzuje základné aj exekučné konania. Uspokojenie tej pohľadávky, ktorú si veriteľ uplatní prihláškou, sa rieši v reštrukturalizačnom konaní. Pokiaľ si veriteľ neuplatní svoju pohľadávku prihláškou, zaniká tomuto veriteľovi právo pohľadávku vymáhať zverejnením uznesenia o potvrdení reštrukturalizačného plánu v Obchodnom vestníku (§ 155 ods. 2 ZKR).

Povolením reštrukturalizácie sa uvedené konanie ex lege prerušuje, a preto účastníkovi - žalobcovi trovy konania po tomto momente už nemôžu v zásade vzniknúť, v skončenom konaní súd nemôže rozhodovať ani o trovách konania. Pokiaľ teda účastník má záujem na úhrade trov konania (tieto trovy mu môžu vzniknúť do povolenia reštrukturalizácie, pretože momentom zverejnenia uznesenia o povolení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku sa účastníkovi konanie prerušuje - § 118 ods. 4) musí si ich uplatniť prihláškou, ako každú inú pohľadávku. Právne dôsledky neuplatnenia práva podaním prihlášky sú tie isté ako aj u ostatných pohľadávok (§ 155 ods. 2 ZKR).

Vzhľadom na to, že konanie v prejednávanej veci už bolo zo zákona ex lege zastavené, vrátil odvolací súd vec Okresnému súdu Zvolen bez rozhodnutia o odvolaní žalobcu proti výroku o náhrade trov konania s oznámením, že nemôže vo veci ďalej konať, s tým, že predmetné trovy konania vzniknuté žalobcovi do začatia reštrukturalizačného konania si bol povinný žalobca uplatniť prihláškou, pretože toto prerušené konanie sa po potvrdení plánu a ukončení reštrukturalizácie ex lege zastavilo a okresný súd nemal vydávať rozhodnutie, ktorým konanie zastavil...

Ak k zastaveniu konania došlo zo zákona, bolo by príliš formalistické a kontraproduktívne ponechať povinnosť rozhodnúť o trovách konania len formálne podľa § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, nakoľko konanie bolo zastavené zo zákona, a v prípade odvolania rozhodovať o odvolaní odvolacím súdom. O trovách konania nemá význam a nie je ani dôvod rozhodovať vzhľadom na možnosť uplatniť ich v reštrukturalizačnom konaní. Odvolací súd pristúpil k riešeniu danej otázky týmto spôsobom a o odvolaní voči uzneseniu o zastavení konania (ktoré vydané nemalo byť, čo nerozporoval ani sťažovateľ, keďže k zastaveniu

konania dochádza ex lege) nerozhodoval, a to ani v časti o trovách konania. Navyše, ak by odvolací súd rozhodoval o odvolaní, musel by rozhodnúť aj o trovách odvolacieho konania, čím by zasiahol do majetku dlžníka.“

9. Krajský súd vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania ústavného súdu vo veci samej v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Vyjadrenie krajského súdu zaslal ústavný súd 24. apríla 2017 právnomu zástupcovi sťažovateľky s možnosťou zaujať k nemu stanovisko.

11. V stanovisku doručenom ústavnému súdu 11. mája 2017 právny zástupca sťažovateľky uviedol, že vyjadrenie krajského súdu považuje iba za repliku jeho opatrenia z 11. novembra 2015 označeného ako „*vrátenie spisu bez rozhodnutia*“. Zároveň zopakoval argumenty, ktoré už sťažovateľka uviedla v samotnej sťažnosti a na ktorých naďalej zotrváva. Napokon vyjadril súhlas sťažovateľky s upustením od ústneho pojednávania.

12. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou namietaného porušenia práv – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či postupom súdu a jeho rozhodnutím bolo porušené právo na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivý proces a právo na právnu pomoc (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

13. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či sú alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave.

14. Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru a aj základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde... Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok...

15. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a k čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

16. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých

medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala, a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

17. Všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu. Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej).

18. Ak súd alebo iný orgán koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu alebo inú právnu ochranu. Právo na súdnu a inú právnu ochranu poskytuje ústava každému právu, ktoré je v právnom poriadku Slovenskej republiky upravené a ktorého sa zákonom ustanoveným postupom možno domáhať na súdnom alebo inom orgáne Slovenskej republiky. Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu. (I. ÚS 26/94).

19. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

20. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa článku 6 ods. 1 dohovoru je aj právo na prístup k súdu. Slovenská republika, ako aj všetky jej orgány verejnej moci, má pozitívny záväzok aktívnym spôsobom zabezpečiť, aby práva a slobody garantované jej právnym poriadkom neboli oprávneným subjektom pod jej jurisdikciou len formálne garantované, ale aby tieto práva a slobody boli „prakticky a efektívne“ dosiahnuteľné. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom pre poskytnutie ochrany v opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť (napr. II. ÚS 78/05, II. ÚS 249/05).

21. Nosným dôvodom predmetnej sťažnosti je tvrdenie, že krajský súd sa nezaoberal a zákonným spôsobom nerozhodol o odvolaní sťažovateľky, čím mal porušiť jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a v spojení s tým aj právo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

22. Z príloh doručených ústavnému súdu spolu so sťažnosťou vyplýva, že okresný súd uznesením č. k. 6 Cb/11/2014-107 z 21. júla 2015 rozhodol o tom, že konanie je zastavené, žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, vracia navrhovateľovi súdny poplatok a napokon zrušuje uznesenie „č. k. 6Cb/11/2014-70 z 11.7.2014“. V odôvodnení poukázal okresný súd na príslušné ustanovenia zákona o konkurze a reštrukturalizácii (§ 118 ods. 4 a § 156) a na uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 2R/8/2014 z 12. júna 2015, na základe čoho bolo konanie *ex lege* zastavené. Proti výroku, v ktorom žiadnemu z účastníkov konania nepriznal náhradu trov konania, podala sťažovateľka odvolanie.

23. Listom z 29. decembra 2015 bolo sťažovateľke okresným súdom oznámené, že o jej odvolaní nebolo krajským súdom rozhodnuté, pretože podľa názoru krajského súdu bolo konanie pred okresným súdom *ex lege* zastavené potvrdením reštrukturalizačného plánu a ukončením reštrukturalizácie odporcu, a teda okresný súd nemal vydať rozhodnutie

o zastavení konania. Keďže je konanie skončené, krajský súd nerozhodol ani o podanom odvolaní. Uvedené oznámenie okresný súd zaslal sťažovateľke potom, ako mu bol 16. decembra 2015 doručený list (prípis) krajského súdu z 11. novembra 2015, ktorý nie je opatrený okrúhlou pečiatkou súdu ani menom a priezviskom osoby, ktorá zodpovedá za správnosť vyhotovenia. V časti „*vybavuje*“ je uvedené iba „*Obchodné odd.*“ a na konci tohto listu je uvedené „*JUDr. Miroslava Púchovská predsedníčka senátu*“. V tomto liste adresovanom okresnému súdu krajský súd uviedol, že 1. októbra 2015 mu bol predložený spis okresného súdu spolu s odvolaním sťažovateľky. V liste vo veci „*Vrátenie spisu bez rozhodnutia*“ vysvetlil okresnému súdu, že vzhľadom na účinky ukončenia reštrukturalizácie na konanie pred okresným súdom došlo k jeho zastaveniu priamo zo zákona bez potreby rozhodovať o tomto zastavení okresným súdom. Z tohto dôvodu nemôže vo veci odvolací súd ďalej konať, predmetné trovy konania, ktoré vznikli sťažovateľke do začatia reštrukturalizačného konania si bola povinná uplatniť prihláškou, preto odvolací súd vrátil spis okresnému súdu.

24. V prvom rade považuje ústavný súd za dôležité uviesť, že ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku upravujú procesný postup odvolacieho súdu a taktiež vo svojej štvrtej hlave pod názvom rozhodnutia upravujú jednotlivé formy, akými môžu rozhodnúť všeobecné súdy o podaniach účastníkov konania. Podľa § 167 ods. 1 prvej vety OSP ak zákon neustanovuje inak, rozhoduje súd uznesením. Podľa § 152 ods. 1 OSP rozsudkom rozhoduje súd o veci samej. Zákon ustanovuje, kedy súd rozhoduje vo veci samej uznesením. Pre odvolací súd je však rozhodujúce znenie § 223 OSP, podľa ktorého odvolací súd rozhoduje rozsudkom, ak potvrdzuje alebo mení rozsudok; inak rozhoduje uznesením. Žiadnu inú formu rozhodovania o odvolaní účastníka konania Občiansky súdny poriadok nepozná. Ak krajský súd ako odvolací súd rozhodol o odvolaní sťažovateľky tak, že svoje právne závery nepremietol do niektorej zo zákonom predvídanej formy rozhodnutia, konal v rozpore so zákonom.

25. Krajský súd poukazoval tak v liste adresovanom okresnému súdu, ako aj vo vyjadrení k sťažnosti, že ak bolo konanie priamo zo zákona zastavené, nemal dôvod rozhodovať o odvolaní sťažovateľky, ktorá si mala trovy konania uplatniť prihláškou

v reštrukturalizácii ako príslušenstvo pohľadávky. V tomto smere je dôležité poukázať na § 118 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v spojení s § 120 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Podľa týchto ustanovení sa súdne konanie o pohľadávke, ktorá sa v reštrukturalizácii uplatňuje prihláškou, prerušuje okamihom povolenia reštrukturalizácie. V § 120 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii je definované, ktoré pohľadávky sa neuplatňujú prihláškou (tie, ktoré vznikli počas reštrukturalizačného konania), pričom vznikom pohľadávky zo súkromnoprávneho vzťahu sa rozumie okamih vzniku práva na plnenie podľa § 488 Občianskeho zákonníka bez ohľadu na to, či už nastal čas plnenia. Vznikom pohľadávky z verejnoprávneho vzťahu sa rozumie okamih, keď dlžník bol prvýkrát oprávnený plniť takúto pohľadávku. Trovy konania, ktoré vynaložila sťažovateľka v priebehu konania pred súdom, sú procesnoprávnym nárokom, ktorý vzniká až okamihom rozhodnutia súdu o tom, že jeden z účastníkov konania má na ich náhradu nárok a druhý z účastníkov konania je ich povinný uhradiť.

26. Iba súd, ktorý koná vo veci samej, má právomoc rozhodnúť o povinnosti hradiť trovy konania (§ 151 ods. 1 OSP) a túto právomoc nie je možné preniesť na iný subjekt. Súd tak urobí na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Výnimkou je ods. 3 už spomenutého ustanovenia, ktorý umožňuje v zložitejších prípadoch rozhodnúť o trovách do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Bez ohľadu na to, z akého dôvodu bolo konanie prerušené, súd v tomto štádiu nie je oprávnený rozhodovať o trovách konania. V štádiu prerušenia konania preto ani nemôže vzniknúť pohľadávka spočívajúca v povinnosti nahradiť trovy konania, ktorá môže vzniknúť, ako to vyplýva z už uvedeného, len na základe rozhodnutia súdu o povinnosti nahradiť trovy konania. Z tohto dôvodu je vylúčené, aby si účastník konania mohol počas prerušenia konania uplatňovať pohľadávku trov konania v reštrukturalizačnom konaní bez toho, aby mu právo na náhradu trov konania bolo priznané rozhodnutím príslušného súdu.

27. Uvedené konštatovanie krajského súdu, ktorý sa odmietol zaoberať odvolaním sťažovateľky, má charakter právneho záveru súdu, v súvislosti s ústavnoprávnym prieskumom sťažnosti sťažovateľky je arbitrárne a neprehľadné a vo svojej podstate môže

predstavovať porušenie princípu zákazu „*denegatio iustitiae*“, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou všeobecne uznávaných princípov právneho štátu.

28. Pokiaľ ide o tvrdenie krajského súdu, že ak je konanie zastavené (v tomto prípade *ex lege*), nemôže vo veci ďalej konať, ústavný súd dáva do pozornosti krajskému súdu, že odvolací súd by v podobnej situácii nemohol rozhodovať o odvolaniach proti rozhodnutiam vo veci samej, pretože aj v takýchto prípadoch by bolo konanie *ex lege* zastavené. Odvolací súd, naopak, zásadne rozhoduje o odvolaní už v štádiu, keď je konanie na súde prvého stupňa skončené. Občiansky súdny poriadok pritom ani nepozná situáciu a neupravuje postup, ktorý si zvolil krajský súd, že v prípade ak je konania skončené, vráti vec súdu prvého stupňa bez akéhokoľvek rozhodnutia o odvolaní. Občiansky súdny poriadok tiež nerozlišuje, akým spôsobom bolo konanie zastavené, teda či došlo k jeho zastaveniu *ex lege* alebo rozhodnutím súdu.

29. Napokon ústavný súd poukazuje na § 262 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok účinný od 1. júla 2016, ktorý nahradil Občiansky súdny poriadok a ktorý sa použije aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a v ktorom zákonodarca explicitne uviedol, že najprv sa rozhodne o nároku podľa zásad o náhrade trov konania a po právoplatnosti tohto rozhodnutia rozhodne súd prvého stupňa o výške trov konania. O konkrétnej výške trov konania sa teda rozhodne až po právoplatnom skončení veci.

30. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd porušil zložku princípu legality základného práva na prístup k súdu a práva na spravodlivé súdne konanie tým, že nerozhodol o odvolaní. Nerozhodnutie o odvolaní niektorým zo spôsobov, ktoré pozná Občiansky súdny poriadok bolo porušením jeho ustanovení, ktoré zároveň znamenajú porušenie ústavného práva na prístup k (správnemu) súdu a práva na spravodlivé súdne konanie.

31. Vzhľadom na uvedené ústavný súd prikázal krajskému súdu vec prerokovať a rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky (bod 2 výroku nálezu). K bodu 2 výroku nálezu je

nutné uviesť, že ústavný súd v zhode s nálezom sp. zn. I. ÚS 106/2016 interpretoval neprerokovanie odvolania ako iný zásah spočívajúci v postupe krajského súdu. Ústavný súd, aby zohľadnil a zdôraznil nedostatočnú procesnú formu „listu“, ktorý ani nebol sťažovateľke doručený, ho vníma ako iný zásah, nie ako rozhodnutie, a tak zároveň ako zásah, ktorý sa nezrušuje (porov. čl. 127 ods. 2 prvú vetu ústavy). Ústavný súd považuje právnu situáciu, ktorá vznikla, za zvláštny druh nečinnosti (odlišnej od prieťahov) spočívajúcej v neprerokovaní odvolania. Z tohto dôvodu prikazuje krajskému súdu, aby odvolanie riadne prerokoval, čo v podstate zodpovedá zákazu pokračovať v porušovaní práva na prístup k súdu (čl. 127 ods. 2 tretia veta ústavy). Možno doplniť, že obnova stavu pred porušením sa aplikuje v odlišných situáciách, keď je nutné priam fyzicky „zničiť“ zdroj porušenia základných práv, ako napríklad uchovávané údaje (III. ÚS 204/02).

32. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy sa ústavný súd riadil princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmané (IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010). Uvedené vyplýva z jeho subsidiárneho postavenia pri ochrane základných práv a slobôd. Vychádzal pritom v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) z toho, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a príkazom krajskému súdu, aby o podanom odvolaní sťažovateľky konal a rozhodol sa otvára priestor na to, aby sa krajský súd v ďalšom konaní sám vysporiadal s ochranou uvedených práv hmotného charakteru vo forme trov prvostupňového a prípadne aj odvolacieho konania. Ústavný súd poukazuje aj na skutočnosť, že pokiaľ súd prvého stupňa právoplatne nerozhodol o tom, či sťažovateľka má vôbec právo na náhradu trov konania, v čase rozhodovania ústavného súdu o jej sťažnosti nárok na ich náhradu ešte neexistuje. Ak teda sťažovateľke nebol priznaný nárok na náhradu trov konania, postupom krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy.

33. Ústavný súd preto tejto časti sťažnosti sťažovateľky nevyhovел uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ich ochranou v konaní pred ústavným súdom (bod 4 výroku nálezu).

III.

34. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie (podobne § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

35. Sťažovateľka v sťažnosti nežiadala priznať finančné zadost'učinenie, preto ústavný súd viazaný sťažnosťou o priznaní finančného zadost'učinenia nerozhodoval.

36. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

37. Sťažovateľka v petite sťažnosti navrhla priznať jej náhradu trov právneho zastúpenia v sume 175,56 € za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) podľa ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

38. Ústavný súd vzhľadom na výsledok meritórneho prerokovania sťažnosti považoval za potrebné priznať sťažovateľke náhradu trov konania za dva úkony právnej služby poskytnutej právnym zástupcom, a to za prevzatie a prípravu zastúpenia, ako aj za písomné podanie – sťažnosť.

39. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 13 ods. 2 a § 16 ods. 3 vyhlášky. Ústavný súd konštatuje, že predmet sporu pred ústavným súdom nie je možné oceniť peniazmi. Základná sadzba odmeny (vypočítaná z priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky zverejnenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky) za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2016 je 143 € a hodnota režijného paušálu je 8,58 €. Podľa zoznamu daňových subjektov registrovaných pre daň z pridanej

hodnoty (ďalej len „DPH“) Finančnej správy Slovenskej republiky je advokátska kancelária, ktorá sťažovateľku zastupuje, subjektom registrovaným pre DPH (IČ DPH SK2022939303). Trovy konania by spolu s DPH predstavovali sumu 363,79 €.

40. Keďže suma požadovaná sťažovateľkou v petite sťažnosti neprevyšuje sumu vypočítanú ústavným súdom, bola jej priznaná náhrada trov konania v ňou požadovanej výške 175,56 €, ktorú je povinný uhradiť krajský súd (bod 3 výroku nálezu)

41. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. novembra 2017